

"Todos los seres humanos nacen libres e iguales en dignidad y derechos (...)" Art. 1 de la Declaración Universal de los DD HH
 "Tots els éssers humans naixen lliures i iguals en dignitat i drets (...)" Art. 1 de la Declaració Universal dels DD HH

Queixa	2450008	Queja	2450008
Queixa d'ofici núm.	8-2024	Queja de oficio núm.	8-2024
Matèria	Justícia i administració corporativa	Materia	Justicia y administración corporativa
Assumpte	Participació de menors de 16 anys en espectacles de bous al carrer.	Asunto	Participación de menores de 16 años en espectáculos de <i>bous al carrer</i> .

RESOLUCIÓ D'INICI D'INVESTIGACIÓ

Encara que la normativa valenciana prohibix clarament la participació de menors de 16 anys en els espectacles taurins tradicionals (bous al carrer), la veritat és que en estos últims dos mesos han tingut lloc, en el nostre àmbit territorial, tres agafades per asta de bou de persones menors de 16 anys, amb greus conseqüències per a la seua integritat física.

La Generalitat Valenciana posseïx competències exclusives en matèria d'espectacles, tal com preveu l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana. En este sentit, l'atribució d'estes competències es va ratificar en virtut del Reial decret 1040/1985, de 25 de maig, sobre traspàs de funcions i servicis de l'Administració de l'Estat a la Generalitat en matèria d'espectacles.

Les dades emeses pel ministeri competent situen la Comunitat Valenciana, any rere any, al capdavant de les comunitats autònomes que celebren festejos de bous al carrer.

El factor «seguretat» és el nexa necessari destinat a fusionar la tradició amb l'execució correcta de la festa. Un nexa d'unió que desemboca en els dos elements essencials per al desenrotllament adequat de la celebració: ser esdeveniment popular i l'exigència de responsabilitat a l'hora de realitzar-lo.

La seguretat, com a tal, presenta diversos vessants que afecten, entre altres qüestions, els seus elements materials i personals, el temps de realització, i també el comportament cívic dels participants i espectadors respecte a la convergència, en tot cas, de l'oci i diversió amb el respecte a l'animal.

RESOLUCIÓN DE INICIO DE INVESTIGACIÓN

A pesar de que la normativa valenciana prohíbe claramente la participación de menores de 16 años en los espectáculos taurinos tradicionales (*bous al carrer*), lo cierto es que en estos últimos dos meses han tenido lugar, en nuestro ámbito territorial, tres cogidas por asta de toro de personas menores de 16 años, con graves consecuencias para su integridad física.

La Generalitat Valenciana posee competencias exclusivas en materia de espectáculos, tal y como prevé el Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana. En este sentido, la atribución de tales competencias se ratificó en virtud del Real Decreto 1040/1985, de 25 de mayo, sobre traspaso de funciones y servicios de la Administración del Estado a la Generalitat en materia de espectáculos.

Los datos emitidos por el Ministerio competente sitúan a la Comunitat Valenciana, año tras año, a la cabeza de las comunidades autónomas que celebran festejos de *bous al carrer*.

El factor «seguridad» es el nexa preciso destinado a fusionar la tradición con la correcta ejecución de la fiesta. Un nexa de unión que desemboca en los dos elementos esenciales para el adecuado desarrollo de la celebración: ser acontecimiento popular y la exigencia de responsabilidad en su realización.

La seguridad, como tal, presenta diversas vertientes que afectan, entre otras cuestiones, a sus elementos materiales y personales y al tiempo de verificación, así como al comportamiento cívico de los participantes y espectadores respecto a la convergencia del ocio y divertimento con el, en todo caso, respeto al animal.

El Reglament de festejos taurins tradicionals de la Comunitat Valenciana (Decret 31/2015, de 6 de març, del Consell, pel qual s'aprova el Reglament de festejos taurins tradicionals a la Comunitat Valenciana bous al carrer) indica expressament en l'article 36.1 que «en els festejos de bous al carrer no es permetrà la participació de menors de 16 anys, els quals, únicament, podran acudir com a espectadors».

De conformitat amb el que es preveu en l'article 39 del citat reglament, «els col·laboradors voluntaris retiraran del recinte els menors de 16 anys, i també els que evidencien falta de condicions per a intervindre en la festa per minusvalideses físiques o psíquiques, embriaguesa, intoxicació per drogues o qualsevol altra causa que disminuïska la seua capacitat. Així mateix, vetllaran per evitar que es maltracten els caps de bestiar». El director de la festa podrà impartir les instruccions que considere oportunes als col·laboradors voluntaris, a l'expert taurí i, si pertoca, al professional taurí en relació amb les funcions que tenen encomanades, a fi de complir el que disposa este reglament.

Correspondrà a l'organitzador o promotor de la festa assumir la responsabilitat que es derive de la presència en el recorregut, recinte o plaça dels col·laboradors voluntaris, de l'expert taurí i, si pertoca, del professional taurí, la seua identificació i també, sobretot, pel que fa al compliment de les funcions assignades a ells.

Per a minimitzar el risc implícit que un festeig d'este tipus comporta, resulta indispensable la labor i l'ajust necessari de les persones encarregades de vetllar de la seua correcta realització. El director del festeig, l'expert i el professional taurí, i també els col·laboradors voluntaris esdevenen, d'esta manera, figures fonamentals destinades a efectuar una tasca pràctica imprescindible més enllà del compliment formal dels requisits exigits per a aconseguir l'autorització per part de l'òrgan competent.

En l'article 7 de l'Ordre d'1 de setembre de 2009, de la Conselleria de Governació, per la qual es regula la figura dels col·laboradors voluntaris, s'establix que, en l'exercici de les seues funcions, els col·laboradors voluntaris requeriran, dels menors de 16 anys i de les persones que evidencien falta de condicions físiques, l'eixida del recinte taurí i que, en el cas de resistència o enfrontament, els col·laboradors voluntaris podran requerir l'assistència de la Policia Local o de la resta de forces i cossos de seguretat a fi de fer efectiva l'obligació esmentada, identificar el menor o la persona no apta, localitzar, si és el cas, els pares o representants legals i, si escau, alçar-ne l'atestat o acta corresponent.

El Reglamento de festejos taurinos tradicionales de la Comunitat Valenciana (Decreto 31/2015, de 6 de marzo, del Consell, por el que se aprueba el Reglamento de festejos taurinos tradicionales en la Comunitat Valenciana bous al carrer) indica expresamente en su artículo 36.1 que «en los festejos de bous al carrer no se permitirá la participación de menores de 16 años, que únicamente podrán acudir como espectadores».

De conformidad con lo previsto en el artículo 39 del citado reglamento, «los colaboradores voluntarios retirarán del recinto a los menores de 16 años, así como a quienes evidencien falta de condiciones para intervenir en el festejo por minusvalías físicas o psíquicas, embriaguez, intoxicación por drogas o cualquier otra causa que disminuya su capacidad. Asimismo, velarán por evitar el maltrato de las reses». El director del festejo podrá impartir las instrucciones que considere oportunas a los colaboradores voluntarios, al experto taurino y, en su caso, al profesional taurino en relación con las funciones que tienen encomendadas, con el fin de dar cumplimiento a lo dispuesto en este reglamento.

Corresponderá al organizador o promotor del festejo la asunción de la responsabilidad que se derive de la presencia en el recorrido, recinto o plaza de los colaboradores voluntarios, del experto taurino y, en su caso, del profesional taurino; su debida identificación; así como, sobre todo, en lo que atañe al cumplimiento de las funciones asignadas a los mismos.

Para minimizar el riesgo implícito que un festejo de este tipo conlleva, resulta indispensable la labor y el ajuste necesario de las personas encargadas de velar por el correcto desarrollo del mismo. El director del festejo, el experto y el profesional taurino, así como los colaboradores voluntarios emergen, de esta manera, como figuras fundamentales destinadas a efectuar una labor práctica imprescindible más allá del cumplimiento formal de los requisitos exigidos para conseguir la autorización por parte del órgano competente.

En el artículo 7 de la Orden de 1 de septiembre de 2009, de la Conselleria de Governació, por la que se regula la figura de los colaboradores voluntarios, se establece que, en el ejercicio de sus funciones, los colaboradores voluntarios requerirán a los menores de 16 años y a las personas que evidencien falta de condiciones físicas la salida del recinto taurino, y que, en caso de resistencia o enfrentamiento, podrán requerir la asistencia de la Policia local o del resto de fuerzas y cuerpos de seguridad con el fin de hacer efectiva dicha obligación, identificar al menor o persona no apta, localizar, en su caso, a los padres o representantes legales y, si procede, levantar el atestado o acta correspondiente.

Malgrat la prohibició de participació de menors de 16 anys en espectacles de bous al carrer i de les previsions de seguretat que figuren en la normativa que els regula, el passat 27/07/2024, un adolescent de 15 anys d'edat va patir una agafada durant la primera jornada dels festejos taurins de la localitat valenciana de **Meliana**. La Policia Local del municipi va presentar una denúncia a l'Agència Valenciana de Seguretat i Resposta a les Emergències, que, segons ha indicat la premsa, ha iniciat els tràmits per a investigar els fets ocorreguts i actuar «seguint el procediment d'acord amb la normativa vigent», que prohibeix la participació de menors de 16 anys en els festejos taurins.

En data 13/08/2024, l'Agència Valenciana de Seguretat i Resposta a les Emergències obria una altra investigació per a aclarir les circumstàncies per les quals un menor d'edat va poder accedir al recinte delimitat de bous al carrer de **Simat de la Valldigna** on havia patit una aparatosa agafada dimecres anterior. El menor en este cas tenia 13 o 14 anys, edat que estaria molt per davall de la permesa.

I, finalment, el dilluns 19/08/2024, en la localitat de **Vilamarxant**, un menor va tornar a ser banyegat per un bou. El succés va ocórrer la vesprada del dilluns esmentat durant el festeig pels carrers d'esta localitat de 10.700 habitants quan, segons es pot veure en un vídeo difós en xarxes socials, el menor, de 15 anys, va ser enganxat pel bou i alçat mig metre de terra. El jove, segons s'ha indicat en la premsa, estava al costat d'un altre amic incitant l'animal des dels barrots. El ferit va ser atés pels servicis d'emergència i traslladat a l'hospital. La Conselleria de Justícia i Interior de la Generalitat Valenciana ha obert una altra investigació per a aclarir les circumstàncies en què es va produir l'agafada.

D'altra banda, la Fundació Franz Weber (FFW) exigeix al Consell que prohibisca la presència dels menors en els bous al carrer mitjançant «una resposta legislativa contundent davant de la segona agafada a un menor en menys de 15 dies». L'accés de menors a les activitats violentes vulnera, segons indica, la Llei de la infància de la Comunitat Valenciana. «El Comitè dels Drets del Xiquet advertix sobre este tipus de pràctiques i va demanar allunyar les persones menors d'edat de la tauromaquia ja en 2018», subratlla en un escrit.

A pesar de la prohibición de participación de menores de 16 años en espectáculos de *bous al carrer* y de las previsions de seguridad que figuran en la normativa que los regula, el pasado 27/07/2024 un adolescente de 15 años de edad sufrió una cogida durante la primera jornada de los festejos taurinos de la localidad valenciana de **Meliana**. La Policía local del municipio presentó una denuncia a la Agencia Valenciana de Seguridad y Respuesta a las Emergencias, que, según ha indicado la prensa, ha iniciado los trámites para esclarecer lo ocurrido y actuar «siguiendo el procedimiento conforme a la normativa vigente», que prohíbe la participación de menores de 16 años en los festejos taurinos.

En fecha 13/08/2024, la Agencia Valenciana de Seguridad y Respuesta a las Emergencias abrió otra investigación para aclarar las circunstancias por las que un menor de edad pudo acceder al recinto acotado de *bous al carrer* de **Simat de la Valldigna** donde había sufrido una aparatosa cogida el miércoles anterior. El menor en este caso tenía 13 o 14 años, por lo que su edad estaría muy por debajo de la permitida.

Y, finalmente, el lunes 19/08/2024, en la localidad de **Vilamarxant**, un menor volvió a ser corneado por un toro. El suceso ocurrió la tarde del citado lunes durante el festejo por las calles de esta localidad de 10.700 habitantes cuando, según se puede ver en un vídeo difundido en redes sociales, el menor, de 15 años, fue enganchado por el toro y alzado medio metro del suelo. El joven, según se ha indicado en la prensa, se encontraba junto a otro amigo incitando al animal desde los barros. El herido fue atendido por los servicios de emergencia y trasladado al hospital. La Conselleria de Justicia e Interior de la Generalitat Valenciana ha abierto otra investigación para esclarecer las circunstancias bajo las que se produjo la cogida.

Por otro lado, la Fundación Franz Weber (FFW) exige al Consell que prohíba la presencia de los menores en los *bous al carrer* mediante «una respuesta legislativa contundente ante la segunda cogida a un menor en menos de 15 días». El acceso de menores a las actividades violentas vulnera, según indica, la Ley de la Infancia de la Comunitat Valenciana. «El Comité de los Derechos del Niño advierte sobre este tipo de prácticas y pidió alejar a las personas menores de edad de la tauromaquia ya en 2018», subraya en un escrito.

Com hem comentat a l'inici d'esta resolució, tot i les nombroses mesures de seguretat que s'establixen en la normativa que regula este tipus de festejos i de la quantitat d'agents que hi ha implicats, la veritat és que en poc de temps han tingut lloc tres agafades greus a conseqüència de la participació directa de menors de 16 anys en els espectacles de bous al carrer.

Les actuacions del Síndic de Greuges han d'atendre especialment la protecció dels drets de la infància i de l'adolescència reconeguts per la Convenció de les Nacions Unides sobre els drets de l'infant i per la legislació sobre la infància i l'adolescència i dels qui puguen trobar-se en situació de risc d'exclusió o d'especial vulnerabilitat, sense detriment de les funcions que corresponguen al Ministeri Fiscal (article 1.3 de la Llei 2/2021, de 26 de març, de la Generalitat, del Síndic de Greuges).

D'ací ve que esta institució, en qualitat de defensora dels drets de les persones i, en particular, dels col·lectius més vulnerables, un dels quals és, sens dubte, el dels menors d'edat, haja decidit obrir una queixa d'ofici amb la finalitat d'investigar i supervisar les actuacions de l'Administració en este àmbit referit, per si es pogueren veure afectats el dret a la protecció de la infància o a la seguretat i salut dels menors.

Per això, sol·licitem a la Conselleria de Justícia i Interior que, en el termini d'un mes, ens remeta un informe detallat sobre els aspectes següents:

PRIMER. – Informe de les conclusions de les investigacions dutes a terme per eixa administració autonòmica en cadascun dels festejos a què s'ha fet referència en els quals han tingut lloc agafades a menors de 16 anys participants en el festeig.

SEGON. - Informe sobre el grau de compliment dels condicionaments en matèria de seguretat en cadascun dels festejos, i també sobre si s'ha alçat alguna acta per incompliment fixat en la normativa d'espectacles. Si és el cas, adjunte còpia d'estes.

TERCER. - Còpia de les resolucions per les quals s'autoritzava cadascun dels festejos taurins tradicionals, en les quals consten els condicionaments en matèria de seguretat. Còpia de les comunicacions efectuades als organitzadors/directors del festeig, i també de les actes posteriors a la celebració en què es comuniquen les incidències.

Como hemos comentado al inicio de esta resolución, a pesar de las numerosas medidas de seguridad que se establecen en la normativa que regula este tipo de festejos y de la cantidad de agentes implicados en ellas, lo cierto es que en poco tiempo han tenido lugar tres graves cogidas como consecuencia de la participación directa de menores de 16 años en los espectáculos de bous al carrer.

Las actuaciones del Síndic de Greuges tienden especialmente a la protección de los derechos de la infancia y de la adolescencia reconocidos por la Convención de las Naciones Unidas sobre los derechos del niño, y por la legislación sobre la infancia y la adolescencia y de quienes puedan encontrarse en situación de riesgo de exclusión o de especial vulnerabilidad, sin detrimento de las funciones que correspondan al Ministerio Fiscal (artículo 1.3 de la Ley 2/2021, de 26 de marzo, de la Generalitat, del Síndic de Greuges).

De ahí que esta institución, en calidad de defensora de los derechos de las personas y, en particular, de los colectivos más vulnerables, uno de los cuales es, sin duda, el de los menores de edad, haya decidido abrir una queja de oficio con el fin de investigar y supervisar las actuaciones de la Administración en este ámbito referido, por si se pudieran ver afectados el derecho a la protección de la infancia o a la seguridad y salud de los menores.

Por ello, solicitamos a la Conselleria de Justicia e Interior que en el plazo de un mes nos remita un informe detallado acerca de los siguientes extremos:

PRIMERO. – Informe de las conclusiones de las investigaciones llevadas a cabo por esa Administración autonómica en cada uno de los festejos a los que se ha hecho referencia en los que han tenido lugar cogidas a menores de 16 años participantes en el festejo.

SEGUNDO. - Informe acerca del grado de cumplimiento de los condicionamientos en materia de seguridad en cada uno de los festejos, así como de si se ha levantado algún acta por incumplimiento fijado en la normativa de espectáculos. En su caso, adjunte copia de estas.

TERCERO. - Copia de las resoluciones por las que se autorizaba cada uno de los festejos taurinos tradicionales, en las que consten los condicionamientos en materia de seguridad. Copia de las comunicaciones efectuadas a los organizadores/directores del festejo, así como de las actas posteriores a la celebración comunicando las incidencias.

QUART – Informe dels respectius directors de festejos sobre els fets ocorreguts (si no consten en l'expedient, haurà de sol·licitar-lo per a la seua remissió posterior a esta institució).

El termini d'un mes concedit per a l'emissió de l'informe citat podrà ser ampliat en un altre mes adicional pel Síndic de Greuges, amb caràcter excepcional i a instàncies d'eixa administració, «quan concórreguen circumstàncies justificades que així ho aconsellen en un determinat supòsit» (article 31 de la Llei 2/2021, de 26 de març, del Síndic de Greuges). En tot cas, caldrà sol·licitar esta ampliació abans que finalitze el termini inicialment concedit, i el Síndic resoldrà el que resulte procedent.

Si l'informe requerit no s'emet dins del termini concedit, es prosseguirà amb la investigació i, d'acord amb l'art. 39.1.a de la Llei 2/2021, del Síndic, es considerarà que hi ha falta de col·laboració. A més, independentment, que es puga adoptar qualsevol de les mesures establides en l'apartat 3 d'este mateix precepte, es farà constar esta circumstància en la resolució final com a incompliment del seu deure de col·laboració (art. 39.4).

CUARTO – Informe de los respectivos directores de festejos acerca de los hechos acontecidos (en caso de no constar en el expediente, deberá solicitarlo para su posterior remisión a esta institución).

El plazo de un mes concedido para la emisión del citado informe podrá ser ampliado por un mes más por el Síndic de Greuges, con carácter excepcional y a instancia de esa Administración, «cuando concurren circunstancias justificadas que así lo aconsejen en un determinado supuesto» (artículo 31 de la Ley 2/2021, de 26 de marzo, del Síndic de Greuges). En todo caso, esta ampliación deberá solicitarse antes de que finalice el plazo inicialmente concedido, y el Síndic resolverá lo que resulte procedente.

Si el informe requerido no se emite dentro del plazo concedido, se proseguirá con la investigación y, conforme al art. 39.1.a de la Ley 2/2021, del Síndic, se considerará que existe falta de colaboración y, con independencia de que se pueda adoptar cualquiera de las medidas establecidas en el apartado 3 de este mismo precepto, se hará constar dicha circunstancia en la resolución final como incumplimiento de su deber de colaboración (art. 39.4).

Ángel Luna González
Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana